

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szép Attila Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Tiboly Kriszta ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű alperesek ellen közigazgatási jogkörben okozott kártérítés iránt a Zala Megyei Bíróság előtt 1.P.20.466/2009. számon megindított és a Győri Ítéltábla Pf.III.20.352/2009/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 15. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a II. rendű alperesnek 100.000 (Százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 600.000 (Hatszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a .. szám alatti ingatlan a felperes ügyvezetőjének, .. a tulajdonát képezi, .. és házastársa haszonélvezeti jogával terhelten.

A .. birtokvédelmi kérelme alapján Zalaegerszeg Megyei Jogú Város jegyzője ..-én kelt, .. számú határozatával arra kötelezte ..-et, az ..-t és a ..-t, hogy három napon belül állítsák vissza az ingatlan jogellenes birtokba vételkori állapotát, biztosítsák a kérelmező részére az ingatlanba való szabad bejutást és a telep birtokba vételét. A kérelem benyújtásakor, a cégnyilvántartás adatai szerint a kérelmező .. képviselője 2006. december 31-ig, .. volt. A későbbiek során törvényességi eljárás keretében megállapításra került, hogy az ügyvezető minősége valótlan adatok

alapján került bejegyzésre, ügyvezetői megbízatása ténylegesen 2004. december 20-án lejárt.

Az előző határozat alapján, ..-én a .. számú határozattal a jegyző elrendelte a végrehajtást a birtokbaadást illetően, és a végrehajtás tűrésére kötelezett minden olyan természetes és jogi személyt, aki .. részéről az ingatlant további bérletbe, használatba, vagy bármely jogcímen birtokba kapta. A végrehajtási cselekmény foganatosításakor az eljáró ügyintéző a kérelmező képviseleti jogosultságát nem vizsgálta, azt a Zala Megyei Bíróság Gf.40.003/2008/7. számú másodfokú ítélete alapján irányadónak tekintette. A jegyzőkönyvben rögzítésre került, hogy a felperes bejelentette: 2008. március 18-tól a tulajdonostól, ..-től bérbe vette az ingatlant, és hivatkozott arra is, hogy az a birtokában van. A végrehajtási cselekmény folytán az ingatlan a kérelmező birtokába került.

A főügyészség óvása folytán a végrehajtást elrendelő határozatot módosították, és törölték ennek során azon kötelezetteket, akik az ügyben ügyfélként nem szerepeltek. Majd a másodfokú hatóság 2008. július 10-i határozatával a végrehajtást elrendelő végzést és a felperes végrehajtási kifogását elutasító végzést megváltoztatta, a végrehajtás elrendelését a birtokban volt .. vonatkozásában tartotta fenn, a végzés egyéb részeit megsemmisítette.

Ezt követően a felperes a jegyzőnél kezdeményezte az eredeti állapot helyreállítását a téves végrehajtási eljárásra figyelemmel. A jegyző 36., majd 42. sorszámú határozatával elrendelte, hogy a kérelmező adja át a telephelyet a felperes részére. Az ügyészség felszólalása alapján ezeket a határozatokat 53. számú határozatával visszavonta, majd birtokvédelmi eljárást folytatott le. Ennek eredményeként a tényleges birtoklás hiánya miatt, 59. sorszámú határozatával a felperes kérelmét elutasította, majd az ügyészi óvása figyelemmel határozatát a 70. sorszámú határozatával hatályon kívül helyezte, a közigazgatási eljárást pedig a Ket. 31. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette. Hatáskörének hiányát arra alapította, hogy a .. nem tilos önhatalom, hanem a jegyző határozata és végrehajtási intézkedése alapján került birtokba. A jegyző eljárása a tényleges birtokláson alapul és a tilos önhatalom alapján birtoklóval szemben nyújthat birtokvédelmet. Tehát a felperes igényét a birtokláshoz való jogára hivatkozással, bíróság előtt érvényesítheti. A felperes a határozatot megtámadta, a Zala Megyei Bíróság 9.Kpk.22.215/2008/2. számú végzésével a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A felperes a polgármesteri hivatal I. r. és az önkormányzat II. r. alperesek ellen terjesztett elő keresetet, amelyben 10.000.000 forint, közigazgatási jogkörben okozott kár egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Sérelmezte, hogy a hatóság kötelezés nélkül végrehajtási intézkedést foganatosított

vele szemben a birtokvédelmi eljárás során, majd a másodfokú közigazgatási szerv határozatában megállapítottak ellenére sem intézkedett az eredeti állapot helyreállításáról, ennek végrehajtásáról, továbbá jogszabálysértő módon vonta vissza az erre irányuló végzéseket. Kifogásolta, hogy a hatóság a felperesnek a birtokvitában és a végrehajtási eljárásban ügyféli, kötelezett jogállást nem biztosított, ennek ellenére kötelező rendelkezéseket hozott vele szemben, és megfosztotta a birtoklástól. Jogellenesnek tartotta, hogy a hatóság nem vizsgálta a birtokvédelmi kérelmet előterjesztő képviselő képviseleti jogosultságát.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 600.000 forint le nem rótt kereseti illetéket fizessen meg az államnak külön felhívásra, továbbá 15 nap alatt az alpereseknek 500.000 - 500.000 forint perköltséget.

Az I.r. alperessel szemben érvényesített keresetet a passzív perbeli legitimáció hiánya miatt elutasította, mivel az önkormányzat jegyzőjének hatósági jogkörben végzett tevékenységével kapcsolatban fennálló kártérítési felelősség a polgármesteri hivatalt nem terheli.

A II.r. alperessel szemben előterjesztett kereset elbírálása körében azt emelte ki, hogy a Ptk. 191. § (1) bekezdése szerint a jegyző eljárása a ténylegesen birtoklásra alapul. A felek nem vitatták, hogy a birtokvédelmi eljárás megindítását megelőzően a kérelmező volt a békés birtoklásban megzavart fél. A felperes nem tudta igazolni tényszerűen azt az állítását, hogy a végrehajtási eljárás során már ténylegesen birtokban volt.

Az 1997. évi CXLV. törvény (Ctv.) 3.§-a alapján a birtokvédelmi eljárás megindításakor .. volt a .. ügyvezetőjének tekintendő, így 2005. december 8-án adhatott meghatalmazást az eljárás megindítására. A végrehajtás időpontjában is ezek az adatok álltak fenn a cégnyilvántartásban. A képviseleti jogosultságnak a cég tekintetében való tisztázására, a jegyzői birtokvédelmi eljárás nem biztosított kereteket. Önmagában az a körülmény, hogy a II.r. alperes végrehajtással kapcsolatos határozata jogszabálysértő volt, és azt a jogorvoslati eljárás keretében megváltoztatták, nem alapozza meg a II.r. alperes kárfelelősségét.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével a megyei bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezését a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta, míg a felperes által az alpereseknek külön-külön fizetendő elsőfokú perköltség összegét 200.000 - 200.000 forintra leszállította. Kötelezte a felperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 600.000 forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket, és a II.r. alperesnek 15 napon belül 100.000 forint másodfokú perköltséget. Kötelezte az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 forint másodfokú perköltséget. A 18.000 forint feljegyzett

fellebbezési eljárási illetékről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

A jogerős ítélet megállapította, hogy a jegyző a Ptk. 191. §-a alapján lefolytatott birtokvédelmi eljárás során kizárólag a birtoklással kapcsolatos tényeket vizsgálhatja, továbbá azt értékelheti, hogy a kérelmező birtoklását, azaz az eredeti birtokállapotot sérti a jelenlegi birtokállapot. Megállapította, hogy a II.r. alperes határozatainak rendelkezései az eredeti birtokállapot helyreállítását célozzák, a jogorvoslati eljárások során meghozott határozatokban foglaltak szerint azonban ezek a rendelkezések jogszabálysértőek. A rendelkezések ugyanakkor olyan jogalkalmazói tévedésen alapulnak, amelyek nem alapozzák meg a II.r. alperes kártérítési felelősségét, ugyanis csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét. Kifejtette, hogy az ügyészségi óvás során kiküszöbölt azon hibák, miszerint a kérelmező a ..-n kívül a II.r. alperes határozataiban másokat is feltüntetett és kötelezettként kezelt, nem állnak összefüggésben azzal, hogy a jegyző a .. kérelmét a ..-vel szemben megalapozottnak találta. Az, hogy az eltiltást a határozatok minden birtokosra kiterjesztették, jogalkalmazói tévedésre vezethetők vissza.

Alaptalanul kifogásolta a felperes, hogy a II.r. alperes a határozatoknak a jogorvoslatok folytán történő megváltoztatását követően nem gondoskodott a felperes birtokba való visszahelyezéséről. Az eljáró hatóság úgy foglalt állást, hogy a kérelem olyan birtokvédelmi igény, amelynek eldöntéséhez a birtoklásban való jogosultság kérdésében is állást kell foglalni, ezért hatásköre nem áll fenn. Így ez a II.r. alperesi magatartás nem tekinthető közigazgatási kárfelelősséget megalapozó felróható magatartásnak.

Ugyanígy nem alkalmas a II.r. alperes felelősségének megalapozására az, hogy a kérelmező képviselőjében eljáró személyek jogosultságát illetően a felperestől eltérő jogi álláspontra helyezkedett és .. képviselői jogát fennállónak tekintette. Utalt arra is a másodfokú bíróság, hogy .. képviselői jogának cégnyilvántartási bejegyzésére csak 2009-ben került sor.

Mellőzte az első fokú ítélet indokolásából a cégnyilvántartást érintő eljárás lefolytatásának kezdeményezésére vonatkozó utalást, mivel aktív perbeli legitimáció hiányában erre a felperesnek nem volt módja.

A jogerős ítélet rámutatott arra is, hogy a per elbírálása szempontjából nem bír relevanciával az, hogy a kérelmező az újbóli birtokbavételt követően kinek engedte át az ingatlant. A jegyző a kérelmező birtokvédelmi kérelmének elbírálása és birtokba adása keretei között hozta meg határozatát és intézkedett annak végrehajtásáról.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a II.r. alperes kereseti kérelem szerinti kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Hivatkozott arra, hogy a felperessel szemben a hatóság sem határozatot, sem végrehajtási végzést nem hozott, ennek ellenére az ingatlan birtokától megfosztotta, feltehetően a határozatában rögzített általános, mindenkire kötelező döntéssel. Ez a döntés a Ptk. 191. § (3) bekezdésével ellentétes, nem tekinthető csekély súlyú tévedésnek.

Sérelmezte azt is, hogy a hatóság az általa felsorolt rendelkezésre álló okiratok ellenére a cégkivonat hamis adattartalmára hivatkozással folytatta le a birtokvédelmi eljárást. Utalt az EBH 2001/526. számú eseti döntésre.

Hivatkozott arra is, hogy a Zala Megyei Bíróság ítélete egy teljesen önálló ügyben született, így a tényállást az eljáró közigazgatási hatóságnak fel kellett volna derítenie.

Kifejtette, hogy az eljárási jogosultság, a képviseleti jog olyan alapvetően vizsgálandó kérdés a közigazgatási eljárásban, amelynek tisztázásáig határozatot nem hozhatott volna a hatóság és végrehajtást sem vezethetett volna.

Mindezekből következően a II.r. alperes alkalmazásában álló eljáró ügyintéző súlyosan jogszabálysértő eljárása következtében fosztották meg a felperest az ingatlan birtokától és szenvedte el a keresetében megjelölt kárt.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték. Helytállónak tartották a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, miszerint az ügyészégi óvás során kiküszöbölt hibák nem állnak azzal összefüggésben, hogy a jegyző a .. kérelmét a ..-vel szemben megalapozottnak találta, és az eltiltás kiterjesztése a kérelmezőtől különböző birtokosokra, jogalkalmazói tévedésre vezethető vissza. Álláspontjuk szerint nem alapozza meg a közigazgatási kártérítési felelősséget az, hogy a II.r. alperes a kérelmező jogosultságát illetően a felperestől eltérő jogi álláspontra helyezkedett.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A felperes perbeli kárigényét a Ptk. 349. § (1) bekezdése és a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján terjesztette elő.

A Ptk. 349. § (1) bekezdése kimondja, hogy államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetve a károsult a kár elhárítására alkalmas, rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha

bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

E rendelkezések alapján a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a II. r. alperes közigazgatási jogkörben okozott kártérítési felelőssége nem áll fenn a felperessel szemben.

A Ptk. 191. § (1) bekezdése szerint, akit birtokától megfosztanak vagy birtoklásában zavarnak, a jegyzőtől egy éven belül kérheti az eredeti birtokállapot helyreállítását vagy a zavarás megszüntetését.

A jegyző e jogszabályi rendelkezés alapján járt el, hozta meg határozatait a .. birtokvédelem iránt előterjesztett kérelme alapján.

Az a körülmény, hogy a jegyző határozatai a felperesre nézve kedvezőtlenek voltak, és utóbb tévesnek bizonyultak, önmagában nem eredményezi a hatóság kártérítési felelősségének megállapítását. A jegyző jogértelmezési kérdésben való tévedése ugyanis nem tekinthető olyan kirívóan súlyos jogértelmezési hibának, amely közigazgatási jogkörben okozott kártérítés megfizetésének alapjául szolgálhat.

Az alperes kártérítő felelősségének alapjául az sem szolgál, hogy a közigazgatási szerv a felperes birtokba való visszahelyezése iránti kérelem tekintetében az eljárást - hatáskör hiányában - megszüntette, ugyanis a jegyző eljárása csak a tényleges birtokláson alapulhat. Amennyiben a felperesnek - birtokláshoz való joga alapján - birtokvédelmi igénye van, azt bíróság előtt érvényesíthette, illetve érvényesítheti a Ptk. 192. § (3) bekezdése alapján.

Tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelem arra, hogy az ügyvezető képviseleti jogosultságának vizsgálata megalapozza a II.r. alperes kárfelelősségét, ugyanis a közhiteles cégnyilvántartásban .. szerepelt ügyvezetőként. Az is megállapítható, hogy 2009-ig a közhiteles cégnyilvántartás ezt az információt tartalmazta. Helyesen mutatott rá a jogerős ítélet, hogy a jegyző eljárása során ezen túlmenően a képviseleti jogosultság nem volt vizsgálható.

Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet helytállóan foglalt állást, amikor a felperes közigazgatási jogkörben okozott kártérítés iránti keresetét megalapozatlannak ítélte.

A kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM r. 3. § (2) és (5) bekezdése alapján a pereszes felperest kötelezte a II. r. alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A

felperes köteles a 6/1986. (VI.26.) IM r. 13. § (2) bekezdése alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére is.

Budapest, 2011. január 19.

Dr. Mészáros Mátyás a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró

Vné

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő